

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
(ύλη Β΄ γυμνασίου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Αν κοιτάξουμε προς το παρελθόν, δε θα βρούμε καμιά άλλη γενιά, η οποία **να διέθετε** τόσο πολύ χρόνο, να κατείχε τόσα υλικά μέσα και να είχε τόση μόρφωση όσο η σημερινή. Έχουμε ήδη εγκαταλείψει τη λεγόμενη κοινωνία της εργασίας, στην οποία ζούσαμε για να δουλεύουμε, και βιώνουμε μια πολυσύνθετη κοινωνική πραγματικότητα, στην οποία δουλεύουμε για να ζούμε. Ο τρόπος με τον οποίο οργανώνουμε και διευθετούμε τον ελεύθερο χρόνο στην εποχή μας αποκτά πρωταρχική σημασία και εμφανίζεται εξίσου σημαντικός με τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και κατανέμεται ο χρόνος εργασίας στον επαγγελματικό τομέα. Η ραγδαία αύξηση του ελεύθερου χρόνου σε σχέση με το παρελθόν **θέτει** το πρόβλημα της κατάλληλης διαχείρισής του.

Το πρόβλημα της διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου σήμερα δεν αφορά μόνο τους ενήλικους, αλλά και τους εφήβους. Η νέα γενιά, συχνά, διακατέχεται από αισθήματα απομόνωσης και ανίας και γενικότερα από αρνητικά συναισθήματα, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις μετατρέπονται σε επιθετικότητα, χρήση βίας ή αδιαφορία. Οι μαθητές, ήδη από την παιδική ηλικία, περνούν πολλές ώρες της ημέρας μπροστά σε μια οθόνη και βιώνουν μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης τη ζωή από «δεύτερο χέρι», ενώ ταυτόχρονα μέσα από τον καταγιισμό της διαφήμισης οδηγούνται στην εμπορευματοποίηση του ελεύθερου χρόνου και σταδιακά εθίζονται στην επιδίωξη της ευτυχίας, κυρίως μέσα από την κατανάλωση υλικών αγαθών.

Όμως, οι στάσεις και οι συμπεριφορές που αναπτύσσονται σε σχέση με τον ελεύθερο χρόνο κατά τη διάρκεια της παιδικής και εφηβικής ηλικίας είναι καθοριστικής σημασίας, δεδομένου ότι παγιώνονται και αναπαράγονται σε όλη την υπόλοιπη ζωή του ανθρώπου. Από κοινωνιολογικές έρευνες προκύπτει ότι το 90% των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου διαμορφώνεται και σταθεροποιείται μέχρι την ηλικία των 19 χρόνων. Φυσικά, το προσωπικό στυλ ελεύθερου χρόνου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από την οικογένεια, τους φίλους και τους γνωστούς, από το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Ο ελεύθερος χρόνος στο σημερινό σχολείο **αντισταθμίζει** την ένταση και τα προβλήματα που προκύπτουν από τη διδασκαλία, εξισορροπεί καταπιεσμένες ανάγκες και κινητικούς περιορισμούς και ξεκουράζει τους μαθητές από τον φόρτο της διδασκαλίας. Σε κάθε περίπτωση πάντως δε συνδέεται με τη σχολική εργασία, με αποτέλεσμα ο ελεύθερος χρόνος και η διδασκαλία να αποτελούν δύο αντίθετες περιστάσεις της σχολικής ζωής, που λειτουργούν ως ξεχωριστές νησίδες, αποκομμένες μεταξύ τους. Πολλές φορές, όμως, το σχολείο **αδυνατεί** να σχεδιάσει και να αξιοποιήσει επαρκώς περιστάσεις ελεύθερου χρόνου και να τις συνδέσει με τη μάθηση και την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή. Επιπρόσθετα, επιβαρύνει και τον εξωσχολικό ελεύθερο χρόνο του μαθητή, αφού από το σχολείο του ανατίθενται υποχρεώσεις και σχολικές εργασίες, συχνά υπερβολικά απαιτητικές σε κόπο και χρόνο, πολλές από τις οποίες θα ήταν προτιμότερο και πιο ευχάριστο για τους μαθητές να καλύπτονται στη διάρκεια του σχολικού προγράμματος, ώστε να έχουν στη διάθεσή τους περισσότερο ελεύθερο χρόνο.

N. Χανιωτάκης (2002). «Διαθεματικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στο Ολοήμερο Σχολείο», Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, 6, 241-245 (διασκευή).

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα σε κάθε περίοδο λόγου τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**».

α) Η νέα γενιά δεν έχει πολλά υλικά μέσα σε σύγκριση με τις προηγούμενες γενιές.

β) Οι μαθητές, από μικρά παιδιά, περνούν πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη.

γ) Οι επιλογές κατά τον ελεύθερο χρόνο του νέου δεν επηρεάζουν καθοριστικά τον υπόλοιπο βίο του.

δ) Είναι ωφέλιμο για τους μαθητές να αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους σε σχολικές υποχρεώσεις.

ε) Το προσωπικό στυλ ελεύθερου χρόνου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων είναι και η οικογένεια.

(10 μονάδες)

2. Πώς αιτιολογείται, σύμφωνα με τον συγγραφέα, η ανάγκη ύπαρξης ελεύθερου χρόνου για τους μαθητές;

(8 μονάδες)

3. Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία και τον κύριο τρόπο ανάπτυξης της 2ης παραγράφου του κειμένου.

(5 μονάδες)

4. Να αναγνωρίσετε τη σύνταξη στο ακόλουθο χωρίο (ενεργητική/παθητική) και να τη μετατρέψετε στην αντίθετη.

«Το προσωπικό στυλ ελεύθερου χρόνου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από την οικογένεια».

(6 μονάδες)

5. Να εντοπίσετε τα υποκείμενα και τα αντικείμενα των ρημάτων που είναι γραμμένα με έντονους χαρακτήρες (να διέθετε, θέτει, αντισταθμίζει, αδυνατεί).

(11 μονάδες)

6. Να διακρίνετε τα συνθετικά των ακόλουθων σύνθετων λέξεων και από το β' συνθετικό να γράψετε μια νέα σύνθετη λέξη: απομόνωσης, διαμορφώνεται, διαφήμιση, αποκομμένες, πρωταρχική.

(10 μονάδες)

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Στο πλαίσιο ενός άρθρου που θα δημοσιεύσετε στο διαδίκτυο, να αναφερθείτε στους λόγους για τους οποίους ο ελεύθερος χρόνος είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την ισορροπημένη ανάπτυξη του νέου σήμερα και να προτείνετε τρόπους για τη δημιουργική κάλυψή του.

Το κείμενό σας να μην ξεπερνά τις 400 λέξεις.

(50 μονάδες)